

О.Абрамчук, магістр спеціальності «Міжнародна інформація» Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

*Науковий керівник – к. політ. н., доц. кафедри міжнародної інформації СХУ ім. Лесі Українки
Митко А. М. (Україна, м.Луцьк)*

Транскордонне співробітництво у рамках асоціації «Чотири мости для Європи» (на прикладі федеративної землі Баден-Вюртемберг)

Роботу виконано на кафедрі міжнародної інформації СХУ ім. Лесі Українки

Розглядаються транскордонне співробітництво на прикладі федеративної землі Баден-Вюртемберг. Аналізуються історичний аспект і передумови створення транскордонних об'єднань у цьому регіоні. Демонструється значення асоціації «Чотири мости для Європи», в рамках якої функціонують провідні транскордонні об'єднання регіону.

Ключові слова: транскордонна співробітництво, чотири двигуни для Європи, асоціація, транскордонне об'єднання.

Транскордонна співпраця в Європі виступає чи не найважливішим аспектом активізації і розвитку міжнародного співробітництва. Про це свідчать не лише численні транскордонні об'єднання, а й діяльність спеціалізованих органів, які функціонують саме у цій сфері. В першу чергу, ми можемо сюди віднести «Європейську рамкову конвенцію про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями» [1] підписану ще у трані 1980 р. Це одна з перших рамкових програм, тому вже з цього можемо зрозуміти, яке значення відіграють транскордонні об'єднання для європейського співтовариства.

Транскордонне співробітництво, в першу чергу, виступає важливою характеристикою розвитку слаборозвинених регіонів, щоб в подальшому досягати рівня рівноваги і долати межу - «багаті» й «бідні». Гарним прикладом, як на мене виступають найрозвиненіші райони Франції, Німеччина, Італії та Іспанії, які створили асоціацію, на фоні якої розпочали утворюватися ті чи інші транскордонні утворення. Ця асоціація була створена у 1988 р. і об'єднала німецьку землю Бален-Вюртенберг, іспанську Каталонію, італійську Ломбардію та французький регіон Рон-Альпи. Деякі інші регіони підписали з асоціацією протоколи про співпрацю. Основними напрямками співпраці в рамках асоціації були розвиток транспортної інфраструктури та комунікацій, співпраця в галузі нових технологій, освіти та науки. Пізніше до цього переліку додали економічний розвиток, професійну перепідготовку, охорону навколишнього середовища та соціальну політику. У 1995 р. керівники регіонів підписали документ про спільну європейську стратегію для «чотирьох двигунів для Європи». Ці регіони намагалися посилити свою економіку, беручи участь у спільній науковій та проектно-конструкторській роботі. Кооперація організована навколо потреб фірм, щодо зв'язків з центрами розробок, університетами та іншими місцевими та регіональними інститутами. Ці чотири регіони отримали фінансування від EU SPRINT фондів на передачу технологій малому і середньому бізнесу [3].

Ініціація корпоративних зусиль: Початкові стимули кооперації можуть йти знизу вгору, зверху вниз і як комбінація тих і інших. Тим часом, як залучення зверху вниз і фінансування вищими ешелонами влади виглядають корисними для регіональної кооперації, активну участь знизу вгору і можливості стратегічного управління локальними і регіональними учасниками виглядають як вирішальні чинники ефективної регіональної кооперації, яка буде стійкою

протягом тривалого часу (Camhis & Fox; Church & Reid; Dodge; Gargan; Leitner & Sheppard; Wallis; Wrightson).

Учасники: Природа кооперативних зусиль частково визначається числом, групами, ролями, ресурсами і силою учасників (Cappellin; European Commission; Pyrgiotis; Wallis). Число учасників визначає масштаб співробітництва від двостороннього до багатостороннього. Чим більше число учасників, тим сильніше ймовірність виникнення складнощів через відмінності в історії розвитку та інтересах. Варіюється також і рівень учасників - місцевий, регіональний, національний і навіть наднаціональний.

Спільні дії: Кооперативні зусилля еволюціонували від надання послуг та інфраструктури до залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій проведення спільних наукових і проектно-конструкторських розробок, лобювання, поширення інформації та передового досвіду. Відбувається зростання усвідомлення необхідності створення якісних умов для вже існуючих і потенційних підприємств і фірм, у вигляді кваліфікованих працівників, транспортної та комунікаційної інфраструктури, а також міський та природного середовища. Скорочення соціальної і економічної нерівності зараз виглядає важливим для економічного зростання, так як внутрішні розбіжності послаблюють шанси регіону на економічний успіх, особливо в умовах глобальної економіки. Об'єднання фінансових та інших ресурсів і розподіл витрат на розвиток сприяють інноваційним програмам, які в інших умовах можуть бути нездійсненними (De Lavergne & Mollet; Dodge; Kirlin; Soldatos; Wallis).

Спільні дії можуть фокусуватися на одному або декількох напрямках політики чи галузях промисловості і включати в себе одиничні проекти або складні програми (Berg & Klink; Camhis & Fox). Тривалість таких дій може варіюватися від короткострокових проектів до довгострокових мультипроектного програм розвитку.

Дії по кооперації можуть варіювати від "слабких" або "легких" зусиль, як, наприклад, поширення досвіду, спільне лобіювання на вищих рівнях управління політичних питань, спільний маркетинг, до "глибокої" і "важкою" кооперації на рівні спільної розробки та реалізації основних інфраструктурних проектів. (Martinos & Humphrey).

Спільні дії також можуть значною мірою залежати від розміру територій співпрацюючих юрисдикцій. Кооперація місцевих адміністрацій всередині одного і того ж регіону має потенціал залучити ініціативи (проекти), що зачіпають різні аспекти регіональної економіки. На противагу цьому, недостатня близькість несуміжних регіонів, особливо що знаходяться в різних країнах, ускладнює кооперацію за рахунок факторів, пов'язаних з віддаленістю, таких як відмінності в обізнаності, інституційних основ та мови. Таким чином, кооперація між несуміжними регіонами можлива в обмежених масштабах (Cappellin) [2].

Асоціація «чотири двигуни для Європи» для Баден-Вюртембергу стала, можна сказати, підґрунтям, на основі якого розпочався активний розвиток транскордонних відносин. З того часу особливе значення для землі відіграють партнерські регіони. Транскордонна співпраця будується сьогодні в рамках асоціації «чотири двигуни для Європи». Провідним об'єднаннями тут виступають: «Оберрайн» (Trinationalen Metropolregion Oberrhein), Європейська конфедерація Оберрайнських університетів (EUCOR) і міжнародна конференція боденського озера (IBK).

Цього року організація "Чотири мотори для Європи" відзначить 25 річницю існування. Чвертьсторіччя міжрегіональної співпраці з метою створення в Європі голосу регіонів – як сильних, так і економічно слабких. Для регіону Баден-Вюртемберг, що зараз очолив керівництво альянсом, пріоритетом є громадянин Європи [4].

Вінфрід Кречманн, прем'єр-міністр федеральної землі Баден-Вюртемберг зауважив: "Європа не є винуватцем поганой

інформованості людей. Але регіони ближче до людей, тож їхнє завдання полягає у тому, щоб популяризувати нові ідеї та європейські теми серед населення, аби залучити людей, задіяти їх, щоб вони розуміли, які переваги вони мають у повсякденному житті, у їхній роботі й у галузі освіти”.

В рамках цієї асоціації 9 грудня 2011 р. засноване транскордонне об'єднання «Оберрайн» (Trinationalen Metropolregion Oberrhein) об'єднало землі Баден-Вюртемберг, Райнлянд-Пфальц (Німеччина), Ельзас (Франція), частина Швейцарії, в основному це території в навколо м. Базель. Основними сферами співпраці тут виступають: політка, наука, економіка, громадянське суспільство.

Оберрайн виступає як «надсприятливий регіон» для розвитку досліджень та інновацій, тому співучасники ініціювали під назвою «Економічний наступ» з фінансовою і технічною підтримкою у розробках проекту INTERREG IV учасники транскордонного регіону можуть досягти у 2015 р. нового рівні зміцнення відносин і нових аспектів подальшого розвитку.

Європейська конфедерація Оберрайнських університетів (EUCOR) – транскордонне об'єднання засноване у 1989 р. п'ятьма провідними університетами з Базеля, Фрайбургу, Карлсруе, Мюльхаузена і Штратсбургу. Кооперація здійснюється у дослідницькій, навчальній, а також у галузі інфраструктури навчальних закладів.

«Міжнародна конференція боденського озера» транскордонне об'єднання, яке було засноване 1972 р., для того щоб вирішувати найважливіші проблеми і стимулювати співпрацю в даному регіоні. Важливим проектом його в галузі науки і дослідження сприяння транскордонній співпраці вищих шкіл реіону (професійні ліцеї, технікуми, інститути). В рамках об'єднання кооперують 29 ВУЗів в більш як 30 містах. Варто виділити співпрацю в галузі навчання, прикладом слугують: спільні напрямки підготовки в ВУЗах, кооперативні дослідницькі проекти, а також співпраця в галузі

інфраструктури (бібліотеки, студентські їдальні) і передача технологій. Мінімум один раз в два роки функціонує так звана конференція боденських вищих шкіл, яку відвідує міністр науково-дослідної сфери [5].

Отже, транскордонна співпраця в європейських країнах стала потужним інструментом та чинником регіонального розвитку. Учасники євро регіонів зробили великі кроки назустріч один одному, що в кінцевому результаті й забезпечило створення такої потужної асоціації як “Чотири двигуни для Європи”. Атмосфера довіри і ефективна транскордонна співпраця багато в чому стала запорукою стабільного розвитку європейської економіки та реальної ліквідації поділу Європи на “багаті” та “бідні” регіони.

При підготовці матеріалу виникло питання: якщо Європа знаходить кошти для інвестицій, то як щодо регіонів? Чи є в них можливість розвивати нові технології? Звичайно не всі, але найбагатші мають на це кошти. Регіон Рона-Альпи, рейтинг якого – ААА, здобув для себе 120 мільйонів євро у січні 2012 р. прямо на фінансових ринках.

Завдяки коштам, що вони здобули здобули на фінансових ринках, розпочали втілювати проекти вдосконалення вищої освіти, а також витратити гроші на університети, на лабораторії, дослідні інститути та розвиток залізничного транспорту. Цей приклад демонструє нам в повній мірі значення транскордонного співробітництва, яке на сьогоднішній день набуває все нових характеристик. І, звичайно, локомотивами в такій інноваційній співпраці виступають розвинені землі, зокрема Баден-Вюртемберг.

Список використаних джерел:

1. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями 1980 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_106.

2. Региональная конкурентоспособность: от конкуренции между муниципалитетами к повышению

конкурентоспособности региона [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.citystrategy.leontief.ru/world/linda.htm>.

3. Регионы Европы у трансграничному співробітництві: історичний досвід 70-90-х рр. ХХ ст. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ua.convdocs.org/docs/index-4501.html>

4. «Чотири мотори для Європи» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ua.euronews.com/2012/07/11/four-regions-weather-the-economic-storm/>

5. Grenzüberschreitende Zusammenarbeit [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://mwk.baden-wuerttemberg.de/internationales/internationale-zusammenarbeit/grenzueberschreitende-zusammenarbeit/>.